

Beste lezers, dit is de laatste Denksportpagina in VIA Limburg. Reden dat de pagina stopt, is een bezuiniging op en de keuze voor een andere verdeling van het (beschikbare) redactiebudget. De Denksportpagina verscheen sinds februari 2018 in VIA Limburg en later ook online. We willen de auteurs danken voor hun bijdragen. VIA Limburg zal waar nodig en mogelijk aandacht blijven schenken aan bridge, schaken en dammen. Maar dus niet meer in de vorm van een wekelijkse, aparte Denksportpagina.

De redactie (Reageren: tips@via-limburg.nl)

SCHAKEN

De oneconomische afbreekregel

Vroeger kon een schaakpartij worden afgebroken, om vervolgens op een ander tijdstip te worden voortgezet. Op topniveau ontstond er een psychologisch spel omheen. Voor de teamleiders van schaakteams was de regel een crime.

Door Henk van Gool

In een oud boek, dat ik van een clubgenoot had overgenomen, kwam ik een verhaal tegen over de schaakolympiade in München 1958.

De Russische ploeg stond er goed voor. Tijdens de wedstrijd tegen de Spanjaarden ontstond in de partij Botwinnik-Pomar een moeilijk dubbeltoren eindspel. Winst van deze partij was van groot belang voor de Russen. Het was destijds gebruikelijk dat een schaakpartij na veertig

zetten werd afgebroken. De stelling werd dan genoteerd en de speler die aan zet was moest zijn volgende zet op een briefje schrijven en in een gesloten envelop afgeven aan de wedstrijdleiding. De volgende dag zou het spel dan worden voortgezet. Botwinnik beschrijft hoe hij en zijn team de uitgangspositie in **diagram 1** tot diep in de nacht analyseerden en tot de conclusie kwamen dat 'vermoedelijk' één van de stellingen na ruil van een stel torens te winnen was. Om hun kansen te vergroten stelden de Russen een plan op. Eerst zou Botwinnik wat loze zetten doen, om zijn tegenstander te doen geloven dat de Russen met hun nachtelijke analyse niks bereikt hadden. Daarna zou hij aan een schijnplan beginnen dat bij goed tegenspel niets zou opleveren. Tenslotte, als in een wanhopige poging om toch nog succes

Diagram 1.

te vergaren, zou Botwinnik een stel torens ruilen en met zijn eigenlijke winstplan starten. Hiermee hoopen de Russen op maximale verwinning bij Pomar. Dat zou de kansen op een fout van hem vergroten. Hun tactiek had succes. Pomar ging al tijdens fase 2 van hun plan de mist in. De partij ging als volgt verder: 41...Tff6 42.Tg7+,Kh8 43.Te7 Fase 1 van het plan: zetherhaling. 43...Kg8 44.Kg1,Tf8 45.Kf2,Tff6 46.Td8+,Tf8 47.Td6 Met deze zet switcht wit naar fase 2 van het sluwe scenario. 47...Tff6 48.Tb6,Kf8

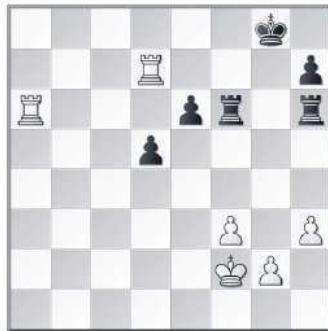

Diagram 2

49.Td7,Kg8 50.Ta6 zie **diagram 2**. Nu kan zwart niet meer routinematig 50...Tf8 spelen, vanwege 51.Txd5. Pomar dacht lang na, maar in slaap gestud door het schijnbaar oeverloze gemanoeuvreren speelde hij 50...Thg6? waar 50...Th5! De Rus gedwongen had om aan fase drie te beginnen. Nu was de partij na 51.Ta8+,Tf8 52.Txf8+,Kxf8 53.Txh7 onhoudbaar. De Russen wonnen tenslotte het goud bij die Olympiade.

Dit verhaal deed me denken aan de competitiewedstrijden van de

20e eeuw. Als teamleider van Venlo had ik kaartjes en enveloppen bij me, waarin een speler zijn voorgenomen zet kon laten verzegelen. Achteraf gezien had de afbreekregel teveel praktische bezwaren. Er moest weer een datum en een zaal afgesproken worden. Spelers en wedstrijdleiding moesten weer aanreizen. De economische kosten en de extra belasting van het milieu wogen niet op tegen het afmaken van een schaakspelletje, of een half puntje meer in de competitie. Bovendien was het niet meer je eigen partij, omdat anderen zich met de analyse konden bemoeien. Tegenwoordig eindigen de partijen allemaal op de speeldag zelf. Niettemin brengt het huidige systeem van toegevoegde bedenktijd een zaalhouder nogal eens aan het zweten. De Venlose SV had vorig jaar een wedstrijd die tot half zeven 's avonds duurde. Een half uur later was de zaal alweer gereserveerd voor een andere activiteit. Tsjja, elke opzet heeft zijn voor en nadelen.

REAGEREN?
VANGOOL.HENK@GMAIL.COM